

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Het Woord uit hun hart...

*Lukas 8: 12 (ged.)
'Daarna komt de
duivel en neemt
het Woord uit
hun hart weg,
opdat zij niet
zouden geloven
en zalig worden.'*

*De duivel
vreest het
Woord
vanwege de
uitwerking in
het leven van
mensen.*

We horen nog wel eens de uitdrukking dat we het Woord slechts tot het hart kunnen brengen maar niet in het hart. Op zich is dit waar. De Heere opent het hart voor Zijn Woord, voor de Christus der Schriften. We horen van dit wonder in de toebrenging van Lydia wanneer Lukas schrijft: 'Welker hart de Heere heeft geopend.' Toch veronderstelt de tekst van de meditatie dat het goede zaad dat bij de weg bezaaid is, dat vervolgens 'vertreden' en door de vogels opgegeten wordt, toch in het hart van de hoorder is gekomen. Dit klinkt in eerste instantie misschien vreemd in onze oren. Laten we daarom eens nauwkeurig naar de tekst luisteren. We lezen immers dat de duivel komt en het Woord *uit* hun harten wegneemt. Dan moet het Woord er eerst ingekomen zijn!

Dat is dan ook het geval. Wij kunnen wel denken dat wij zo gemakkelijk het Woord van God van ons kunnen weren maar zo liggen de zaken niet. Wanneer wij met het Woord in aanraking komen dan komt het *in* ons hart. Hoe moeten we dat zien? Wanneer het Woord tot ons komt dan is de boodschap van het Woord op ons hart gericht. Het Woord spreekt ons aan, klaagt ons aan, roept ons toe. Het toont ons wie we zijn voor God door onze diepe val in Adam, dat we tijdelijke en eeuwige straffen verdiend hebben. Maar ook dat er genade is voor de grootste der zondaren door het geloof in Christus, Die in plaats van zondaren de straf heeft gedragen. Met andere woorden, de boodschap van het

Woord gaat ons direct aan. Het Woord gaat niet over iets buiten ons waar wij niets mee te maken hebben maar het gaat over ons. Het Woord wordt zo in ons hart gezaaid. Het is dus niet slechts tot aan het hart gebracht!

In ons hart... Laat het eens bij u doordringen wat dat betekent. Dan kunnen we niet langer God de schuld geven dat het zaad 'bij de weg bezaaid' is. Want zo zijn we. Voor alles geven we God de schuld. Dat ik onbekeerd ben ligt aan de Heere. En wanneer we deze gelijkenis van de zaaier lezen zeggen we meteen: 'Zie je nu wel, hoe zinloos het is om het zaad bij de weg te zaaien.' Echter, de bewijslast moet omgekeerd. Het Woord komt in ons hart. Die weg, het vertreden en het opeten door de vogels zijn geen elementen in de gelijkenis om ons te vertellen over een zaaier, die zinloos zaad verspilt. Zij tonen ons juist de hardheid van ons hart dat zich verzet tegen het Woord, tegen de boodschap van het Woord: dat ik verloren lig en dat er alleen maar behoud is in Christus.

'De duivel komt', zo lezen we. Hij neemt het goede zaad weg *uit* het hart. De tekst zegt: 'Opdat zij niet zouden geloven en zalig worden.' De duivel vreest het Woord vanwege de uitwerking in het leven van mensen. Daarom laat hij het hart waarin het Woord gezaaid is spotten, lachen en redeneren. Spotten met God en met de ernst van een ziel te hebben voor de eeuwigheid. Lachen om de boodschap dat ik verloren ben en ook lachen

om het welgemeende aanbod van Gods genade. Redeneren dat bekering ook wel anders of later kan. Zo wordt het Woord uit ons hart genomen door de duivel. Is het zo ook uit uw hart weggenomen? Is het *daarom* ook in uw leven vertreden en opgegeten door de vogels?

Van onze onbekeerdheid kunnen we God niet de schuld geven. Dat het Woord zo langs ons heen schijnt te gaan komt niet door het Woord maar openbaart ons verzet. Ik spits het toe. Wie of wat u de schuld ook denkt te geven van uw onbekeerdheid, maar deze tekst -dat het Woord uit uw hart tot nu toe nog is weggenomen- veroordeelt u! Het ligt niet aan de Heere. Bent u daar al achter gekomen?

Dat onze onbekeerdheid onze schuld is, gaan we zien door het werk van de Heilige Geest. Dan merken we ook pas hoe subtiel de duivel voortdurend bezig is het Woord uit ons hart weg te nemen en daartoe samenspannt met de wereld en ons 'eigen boze vlees'. Maar, als de Heere gaat werken dan zult u belijden! Dan gelooft u door Gods genade het Woord -dwars door het woeden van de driehoofdige vijand heen- zowel in haar veroordeling, als ook in het omhelzen van de Heere Jezus Christus. In hetzelfde hart, dat eens een platgelopen weg leek waarop het zaad vertreden werd en waarvan het werd weggepikt door de vogels, openbaart nu het Woord haar kracht. Geloof en bekering bloeien op als vruchten door het Woord dat niet langer uit het hart is weggenomen

maar door Gods genade het hart verbrak! Is dit voor u en mij al tot verwondering en verheuging ge-

worden? Of... neemt de duivel het ook *nu* weer weg uit uw hart?
A. Hoekman

Ambtelijke praktijk

Eenzijdig maar ook tweezijdig

*Op alle
mogelijke
manieren
handhaaft zich
de gevallen
mens.*

In de Heilige Schrift worden we regelmatig gewezen op het eenzijdige werk van de Heere. Het Goddelijke begin. Gaan we de eerste bladzijden van Gods Woord lezen dan worden we daar direct op gewezen. Het machtige schepingswerk spreekt van Gods heil en Zijn daden. Gaat het over de val in het paradijs, dan worden we stilgehouden bij het zoeken van God. God de Heere riep Adam en zei tot hem: waar zijt gij? Adam is een naamloze voor God geworden. Een gevallen beelddrager. Een vloekwaardige. Wanneer het in onze belijdenis in artikel 18 gaat over de wederoprichting van de gevallen mens, dan wordt naar de Schriften uitgegaan van de daad van God. De eenzijdige daad van God. Tegenover het doen van God wordt gesteld de daad van de mens. Hij heeft zichzelf in de

lichamelijke en geestelijke dood geworpen. Zich geheel ellendig gemaakt. De gevallen mens werd dood. Zijn dood- zijn spreekt van leven zonder God, Efeze 2:1. Het dood- zijn wijst niet op machteloos zijn, maar spreekt van verkeerdt zijn. Levend in opstand tegen God en levend in vijandschap tegen God. Nu is God gekomen tot de mens die in zo'n schrikkelijke staat verkeert. Laten we lezen wat de belijdenis hierover zegt. God heeft Zich Zelf begeven om hem op te zoeken toen de mens al bevende voor God vlood en heeft de mens getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven. In het paradijs schittert al de eenzijdige liefde van God zich splitsend in Zijn tweezijdige liefde.

Zondeontdekking

Er is sprake van tweezijdige liefde.

De Heere spreekt en overtuigt van zonde en genade, Wet en Evangelie. Zondeontdekking en genadewerking. Is dan onze ontdekking van zonde en de overtuiging daarvan liefde? Zeker. Onbegrijpelijke liefde, zelfs liefde die tot aanbidding brengt. Want van huis uit komt het niet tot belijdenis van zonde en schuld. Op alle mogelijke manieren handhaaft zich de gevallen mens. Het is in het paradijs al begonnen. Let op het spreken van Adam en Eva (Genesis 3: 12 en 13). Maar de Heere overwint, Hij bereikt Zijn doel met de mens. De Godskenis en de zelfkennis leiden tot het juiste belijden. Dit vinden we ook in de leerregels. Gods werking in de mens leidt tot de belijdenis van de staat van de mens voor God. In die staat had de Rechter van hemel en aarde het kunnen laten. De mens was gewaarschuwd. Ten dage als ge daarvan eet, zult gij de dood sterven. Nu kan gewezen worden op de kruisverdienste van Christus Jezus. De verwerving van de zaligheid en Zijn dood die daartoe nodig was. Maar het mag niet vergeten worden dat de dood komt tot alle mensen. De dood maakt scheiding. De dood veroorzaakt pijn. Zeker, de Heere geeft troost en kracht, maar de werkelijkheid slijt niet. In bepaalde tijden kan het gemis sterk spreken. Bij de vereenzaming kan dat heel sterk zijn. Wordt dit niet teveel vergeten in het kerkelijke leven? De vruchtgevolgen van de zonde zijn er. De deugden van God blijven bestaan. Door het kruis, door het Middelaarswerk van Christus is niet één deugd van God in werking verminderd. De deugden van God mogen ook niet van elkaar gescheiden worden. Ze zijn wel onderscheiden. Wat de

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad treft u een meditatie aan over Lukas 8:12 (ged.) "Het Woord uit hun hart..." van ds. A. Hoekman. Ds. Tanis levert een bijdrage getiteld "Eenzijdig maar ook tweezijdig" Ds. P. Roos vult zijn rubriek onder het opschrift "De weg". Ds. M.A. Kempeneers recenseert het boek 'Huis in de branding' van Dordrecht- Centrum en vervolgt zijn serie over het boek Daniël. U treft een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek getiteld "Treurenden zalig gesproken." Ds. Hoefnagel schrijft verder over Avondmaalsviering. Van de hand van Ds. K. ten Klooster een derde artikel over Wet en Evangelie. Tenslotte enkele persberichten en boekbesprekingen.

Overlijden mw. Sommers

We leven mee met dhr. Sommers in Canada. Hij behartigt al vele jaren de belangen van Bewaar het Pand in Canada en de Verenigde Staten. We vernamen dat zijn vrouw van zijn zijde werd weggenomen. We willen hem en al de zijnen van harte condoleren en sterkte toewensen. Heilige de Heere de uitgegane roepstem aan het hart.

Ontmoetingsdag

Het bestuur van Bewaar het Pand heeft besloten voortaan eenmaal per jaar een ontmoetingsdag op Urk te houden. De volgende ontmoetingsdag zal D.V. zaterdag 14 september op Urk gehouden worden.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 19 februari 2013 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 7 februari.

AvH

deugden van God zijn, wat ze inhouden en wat ze werken, kunnen we overvloedig lezen in de Bijbel. Ook in het boek der Psalmen. Van de Psalmen is terecht gezegd dat daarin het hart van Gods kerk spreekt.

Heil

Wie nu in zijn leven het recht van God erkent en daarvoor het hoofd buigt, hoort van het heil van God, wordt op het heil van God gewezen. Denk aan Psalm 130. In geen enkel opzicht is het één voorwaarde voor het ander. Het is wel zo dat het de werkelijkheid wordt. Er wordt door een boetvaardige zondaar ook uitgezien naar het heil des Heeren. Vergeving en verzoening leven. Het 'bij U is vergeving', is geen onbekende levensuiting. We moeten ook opletten tegen welke donkere achtergrond, die getekend wordt in artikel 1, de broeders van Dordt artikel 2 plaatsen en hoe het begin is van artikel 2. Het begin spreekt van het bekende voegwoord 'maar'. Dit woord, met onderscheiden betekenis, doet denken aan wat in Psalm 130:4 staat. Het zijn gouden letters! Door en in het bloed van Jezus Christus. Een zondaar kan en mag het gebruiken. Is het voor ons ook een wonder? Het woord 'maar' bloeit op uit wat geschreven staat. Welk een woorden hebben de mannen van Dordt vastgelegd in hun belijdenis. Twee

sprekende, heilvolle citaten. Worden die waar zijn en waar blijven. Want het zijn woorden van de Heere. Hij heeft ze zelfs gewild. Het is beschreven naar Gods wil door de apostel der liefde, ook wel genoemd de theoloog Johannes. Het eerste deel (1 Joh. 4:17) spreekt van de openbaring, de onthulling, die plaats greep toen God Zijn Zoon in de wereld zond. Zijn verschijning in het vlees laat zien dat Hij bleef wie Hij was en werd wie Hij niet was. God en mens verenigd in één natuur. Dit wordt rijk uitgewerkt in de Heidelbergse Catechismus in de zondagen 5 en 6. Augustinus zegt dat de Zoon van God tweemaal geboren is. De eerste keer zonder moeder (de eeuwige generatie) en de tweede keer zonder vader (in Bethlehem). Welk een gedachten liggen daarin, niet om te gaan filosoferen, maar om te aanbidden. Het tweede gedeelte doet denken aan de bekende tekst Joh. 3:16. We worden stilgehouden bij de genadige liefde van God. Calvijn tekent bij de tekst aan: Gode is onze zaligheid zoveel waard als Zijn eniggeboren Zoon Hem waard is. De tekst wordt veel gebruikt. Te veel? Zeker niet. Maar of de tekst altijd goed wordt gebruikt is een andere zaak. De tekst mag niet los gemaakt worden van het verband. Het eerste woord 'want' staat niet los van het voorafgaande. In Numeri 21 wordt ons de werke-

lijkheid getekend. Het komen van slangen is bekend. De gevolgen bleven niet uit. Men had de dood voor ogen. Men kwam tot Mozes belijdend en vragend. De woestijn-werkelijkheid betreft Jezus in het nachtgesprek op Zichzelf. Laten wij het toepassen op onszelf en op Hem! Ongeneeslijk door eigen schuld, maar er is genezing door Hem. Hij is de Zielenarts. Het geloof in Hem leidt tot zingen: 't behoeftig volk in hunne noden, in hun ellend' en pijn, gans hulpeloos tot Hem gevloten, zal Hij ten Redder zijn (Psalm 72). Een beeld uit het leven blijft spreken. Gaat het over een dokter of specialist, dan wordt gezegd: die ken ik. Hij is mijn huisarts of hij is die specialist die mij heeft geholpen. Beiden doen hun taak. Zo is Jezus de Geneesheer. Erg is wanneer Hij nu moet zeggen van kerkmensen: Die gezond zijn, hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Zulke kerkmensen spreken wel over Hem, zingen van Hem, maar zien niet uit naar Hem. Zij komen niet tot Hem. Zij voelen geen pijn over de zonde voor God. Zij hebben Hem niet nodig als Zaligmaker, Priester en Koning. Men is gezond, men heeft geen werk voor Hem. Laten we niet vergeten dat de werkelijkheid die ons getekend wordt van gemeentelieden te Laodicea in onze tijd niet is verdwenen.

M.C. Tanis

*Het zijn
gouden letters!
Door en in
het bloed van
Jezus Christus.
Een zondaar
kan en mag
het gebruiken.
Is het voor
ons ook een
wonder?*

Kerkelijk actueel

De weg

Uit de bespreking van het gedachtengoed van Ds. Kort bleven enkele zaken mij nog bezig houden. Ik geef daar nu nog aandacht aan, maar ik maak dit nu geheel los van het geschrevene door Ds. Kort. Ik ben bezig gehouden met de vraag of er nu sprake is van een bepaalde eenduidige weg, een zekere en vaste orde in de bekering.

Los van kerken of personen, moeten we toch op onze hoede zijn voor de schematisering van de geloofsweg. Wie leeft bij een schematische voorstelling, kan zo snel de Heere de weg voorschrijven. Wie zou menen dat een vaste, versterkende vorm en volgorde nodig is,

vervalt in onvruchtbaarheid. Jaren geleden kwam het veel voor dat missende mensen uitzagen naar een bepaalde sterke beleving van de rechtvaardiging. Er zijn er heel wat in het donker heengegaan, omdat ze deze geijkte beleving voor hun gevoel misten. In feite

willen we dan onze weg gaan en niet de weg van de Heere. Er zijn in Gods Woord geen schema's te vinden, zoals wij die begeren. Denkt u maar aan Naäman. Maar dit is toch niet alles. Er zijn toch ook ijkpunten en chequepoints in het genadeleven. Geen

Het leven in de zonde heeft te maken met ongerechtigheid. Terwijl het leven in wetswerken juist verband houdt met de eigengerechtigheid.

schema, wel een onderlinge overeenkomst. Geen systeem, wel een lijn. Geen volgorde, maar een orde. Ik werd op deze gedachten gebracht toen ik bij Wilhelmus à Brakel een duidelijk voorbeeld aantrof van “de weg”, die Gods volk gaat. Ik vat dit kort samen. Hij begint te zeggen dat Gods werk in een mensenhart zich in het begin aandient als een overtuiging van zonden. “Met meer of minder heftigheid. Hetzij wet-tisch of evangelisch”. Vandaaruit zal men een begeerte krijgen om Jezus Christus als Borg te hebben. Hij mag zich verheugen in de aanbidding van Christus in het Woord en de prediking. Er ontstaat een honger en dorst naar Hem. Brakel legt vooral de nadruk op de geloofsonderhandelingen, de werkzaamheden van het hart om tot Christus te komen en Hem eigen te worden. Er is bij hem een rijkdom aan gedachten te vinden die alle betrekking hebben op het komen tot Christus. Zo komt men langzamerhand tot zekerheid, welke hij ziet als een vrucht van het geloof. Zie hiervoor Redelijke Godsdienst, deel I, sub XXIII en XXXIII.

Hier is sprake van een zekere orde, die kort aan te duiden is. Kennis der ellende die leidt tot het geloof in Christus. Het is in de lijn van ons Heidelberger leerboek om deze orde aan te houden. Ook Gods Woord geeft dit zo aan (Psalm 130, de Romeinenbrief). Toch zijn er die zich ook tegen deze orde al verzetten. Ik heb het wel eens zo horen zeggen: U moet eerst Christus aannemen en dan leert u uw ellende vanzelf wel. Wie dit zegt, laat dus de orde van de Catechismus weg. Men verdedigt dit door te stellen dat iemand bij het kruis ook en pas diepe kennis van zijn schuld kan ontvangen. Dat is een vaste waarheid, maar men mag dan wel de vraag stellen: Hoe kwam die persoon dan aan de voet van het kruis? Allen die voorbij het kruis gingen, hebben daar weinig geleerd van hun zonde en schuld. Zij gingen veelal, ondanks gevoelstranen, weer voort op hun weg. De moordenaar is een mooi voorbeeld van iemand die door het gezicht op Christus wel tot be-

kering kwam, maar hij verkeerde wel in de grootste ellende toen hij daar hing. Hoewel de weg van de moordenaar een realiteit is, moeten we deze niet als een voorbeeld stellen voor anderen.

De normale orde in Gods Woord is dat die gezond zijn de Medicijnmeester niet van node hebben, maar zij die ziek zijn. We moeten de Heere volkomen vrij laten in Zijn doen, maar wij zijn onzerzijds gebonden aan de leiding van Gods Woord.

Is er meer te noemen? Zijn er meerdere elementen die algemeen voorkomen in het geestelijke leven van Gods kinderen? Er komen heel veel andere accenten voor op de weg naar de hemel. Brakel geeft daar heel veel verscheidene voorbeelden van. Maar er zijn structurele valkuilen die al Gods kinderen zullen kennen. De gemeente der Galaten verviel weer vanuit het Evangelie in de wet. Men liet Christus als de enige grond los en zocht heil in de eigen werken der vroomheid. Het leven van Petrus is daarvan een helder voorbeeld. Hij kende liefde tot Christuis en wist ook iets van zijn eigen onwaardigheid, maar desondanks roemde hij in eigen kracht. Bunyan toont aan dat christen van de weg afdwaalde en zijn toevlucht nam tot de wet, waar Hij rond de Sinai dodelijk verschrinkt werd door de tekenen van Gods toorn. Huntington laat zien dat Kleingeloof vaak verkeerde bij de Hagarenen. Boston spreekt hierover als hij handelt over de slagen waarmee zondaren worden losgekapt van de oude stam van Adam. Juist als er liefde tot God is ontstaan en als er droefheid over de zonde is gekomen, willen zondaren hun leven beteren en zij nemen zich allerlei dingen voor. Men wil de Heere uit liefde dienen en er ontstaat een breuk en een breken met de zonde. “Het schip zal waarschijnlijk zinken en derhalve werpt hij zijn goederen overboord opdat hij zelf niet vergaan zou”. Er ontstaat een krachtige verandering die door onze omgeving wordt opgemerkt; men kan spreken met hem over diep godsdienstige zaken, enz. Het is aangrijpend om te

lezen hoe zondaren, na vele slagen gevoeld te hebben met de bijl van Gods heiligheid, telkens toch weer terug vallen in zichzelf en daar hun heil zoeken. Het grote gevaar voor de kerk, ook in de geschiedenis, is telkens weer dat we van het Evangelie een nieuwe wet maken. De verwettelijking van het Evangelie is een loerend gevaar. Men vervalt op die wijze ongemerkt weer tot de eigen bronnen, waarbij Christus als de enige grond wordt verzaakt.

Er leven massa's mensen onder de schaduw van de wet, terwijl men het zelf niet weet. Men leeft volkomen uit de ongebroken eigen mogelijkheden zonder ooit te hebben gewanhoopt aan de eigen inzichten en krachten.

Dit luistert heel nauw. Terwijl men toevlucht zoekt te nemen tot Christus en Hem aanneemt, kan ook dat “geloof” in Christus nog een beginsel zijn van de oude levenskracht. Daar was in de geschiedenis zelfs een omvangrijke stroming die dit als vast dogma vaststelde. Het Neonomisme stelde dat de wet was afgeschaft; men meende dus de wet kwijt te zijn. Maar, zo zei men, er is nu een nieuwe wet die bestaat in het geloof in Christus en de vruchten daarvan. Deze nieuwe wet is in de plaats gekomen van de oude wet van Mozes. Zodoende kunnen we onszelf bedriegen, denkend dat we in Christus geloven, terwijl we eigenlijk nog verkeren onder het werk der wet. Om deze dwaalwegen te onderkennen is juist de onderscheidenlijke prediking van zo groot belang.

Het leven in de zonde heeft te maken met ongerechtigheid. Terwijl het leven in wetswerken juist verband houdt met de eigengerechtigheid. Deze eigen hulp betekent een strijd die op de weg der genade levenslang gevoerd moet worden. We kunnen ontdekkend spreken over de zonden, maar het is zeldzaam als er oog is voor het leven onder de wet, onder de meest schone schijn. Daarom moest Jeremia zeggen dat het hart zo arglistig is, meer dan enig ding, het is dodelijk, wie zal het kennen? Om uit Christus te mogen leven is het nodig om ook van de eigen-

gerechtigheid verlost te worden. Niet alleen dus de overtuiging van zonden, maar ook de afbraak van onze eigen vroomheid behoort tot een vast gegeven op de weg der zaligheid. Onze gerechtigheden, zo riep Jesaja uit, zijn als een wegwerpelij k leed. Zonder te vervallen in een schema, moet deze neiging onderkend worden. Het is een vast gegeven op het smalle pad. "En hier maakt de zondaar dikwijls een personeel verbond met Christus, zichzelf aan Hem overgevend op deze voorwaarden. Hierop is de man zijn grootste zorg, hoe Christus te gehoorzamen, Zijn geboden te houden en zo Zijn vorderingen te vervullen. En hierin vindt de ziel een valse, ongezonde vrede, voor een tijd, totdat de Geest van de Heere hem een andere slag geeft om de man ook hier in zijn toevlucht der leugenen af te snijden" (Boston, blz. 249). Ik noem nog iets anders. Dat heeft te maken met de heiliging

van het leven. Wie zich geborgen mag weten in Jezus' gerechtigheid, begeert voor de Heere te mogen leven. Maar dat gaat niet zonder vallen en opstaan en veel teleurstellingen. Iedere dag moet weer beleden en bevestigd worden dat we gefaald hebben. Dat gaat een leven lang door. Dit kan aanleiding zijn tot twijfel aan de geestelijke staat. Is het wel echt met mij? Als dan de heiliging losgemaakt wordt van Christus en we vervallen tot de eigen bronnen, zijn we zo weer opnieuw terug onder het werkverbond. Dit kan aanleiding geven tot veel duisternis en ongeloo f. Zo is in de geschiedenis ook de wet weer teruggekomen. Genade gold tot het moment van de bekering, maar daarna moest de mens door eigen krachten voorzien in zijn staat. Dit leidde tot de Roomse werkheiligheid. Maar hoevelen zijn er niet van Gods kinderen, die ook na de bekering, leven in een verkap t werkverbond,

ook in het stuk der heiligmaking. Om nog maar te zwijgen van hen die aan een vroom leven genoeg hebben, menend dat zij in Christus zijn.

Ik heb enkele vaste punten willen aangeven van de weg der bekering. Het is nodig dat deze dingen onderkend en genoemd worden. Het wordt echter gevaarlijk en bedreigend, als we van deze stadia een systeem maken. Het zijn absolute kruispunten, maar we mogen deze niet in een volgorde opnemen. Dat gebeurt eerder dan men denkt. Misschien heeft bijna iedere gelovige wel een eigen weg en een eigen orde. Ook als we iets geleerd hebben van de Heere en Zijn Borgtocht. Gelukkig hij die het uit de mond van Christus heeft gehoord: "Ik ben de Weg!"

P. Roos

Iedere dag moet weer beleden en bevestigd worden dat we gefaald hebben.

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Daniël 1:3-4

- 3 *En de koning zeide tot Aspenaz, den overste zijner kamerlingen, dat hij voorbrengen zou enigen uit de kinderen Israëls, te weten, uit het koninklijk zaad, en uit de prinsen;*
- 4 *Jongelingen, aan dewelke geen gebrek ware, maar schoon van aanzicht, en vernuftig in alle wijsheid, en ervaren in wetenschap, en kloek van verstand, en in dewelke bekwaamheid ware, om te staan in des konings paleis; en dat men hen onderwees in de boeken en spraak der Chaldeën.*

"Ecraséz l'infâme! Vermorzel het eerloze!" Dat was het advies van de vader van de Franse revolutie, de filosoof Voltaire. Hij doelde daarmee op de kerk. En sindsdien leeft de Europese intelligentsia in vijandschap met kerk en christendom. Materialisme en marxisme maakten van de meeste intellectuelen atheïsten. Het christendom werd op de vuilnisbelt

van de geschiedenis gegooid en is voor hen niet meer dan een overblijfsel uit een duister verleden.

Het is deze geest die we ook aantreffen in Daniël 1. Nebukadnezar heeft Jeruzalem aangevallen en hij voert velen weg in ballingschap. Maar waarom eigenlijk? Wat had Nebukadnezar voor bedoeling met de aanval op Jeruzalem? Ging het hem om de uitbreiding van zijn koninkrijk? Wilde hij nog meer land, en nog meer onderdanen? Was dat zijn einddoel? Nee. Nebukadnezar wilde het Joodse volk niet alleen onderwerpen. Maar hij wilde dat volk vooral opnemen in Babel. Ze moesten hun Jood-zijn kwijtraken. Ze moesten Babylonisch worden. En het eerste wat Nebukadnezar dan doet, dat is dat hij jongens van koninklijke bloede naar Babel laat wegvoeren. We lezen het in vers 3 en 4. En onder die jongens waren ook Daniël,

Hananja, Misaël en Azarja. Vier prinsen. Uit het huis en geslacht van David.

En hoe gaat het dan? Wel, ze krijgen een staatsopvoeding. Op bevel van Nebukadnezar. In vers 4 staat dat hij jongens heeft laten uitkiezen die van koninklijke bloede zijn. Jongens die er ook nog eens goed uitzien, een knap gezicht en een goed postuur hebben. En die ten derde ook intelligent zijn. En die jongens gaat hij heropvoeden. Die jongens moeten anders gaan denken. Juist zij moeten hun Joodse achtergrond en hun Joodse godsdienst vergeten. En Aspenaz, die aan het hoofd staat van de hofhouding, krijgt drie opdrachten mee. Ten eerste moeten ze onderwezen worden in de Babylonische taal en wetenschap. Ten tweede krijgen ze ander eten. En ten derde krijgen ze andere namen.

Wat had Nebukadnezar voor bedoeling met de aanval op Jeruzalem?

*Zovelen die zijn
gaan studeren,
zijn het geloof
van hun
kinderjaren
kwijtgeraakt.*

Ten eerste dus het onderwijs. Vanaf nu krijgen ze onderwijs naar Babylonische, naar wereldse maatstaven. En alles wat ze in Israël hebben geleerd, dat moeten ze vergeten. Nebukadnezar wil Babyloniërs van ze maken. Dat is een tactiek, die de duivel ook nu nog gebruikt.

En we zouden kunnen zeggen dat onze universiteiten en onze hogescholen een modern Babylon zijn. Daar worden dingen geleerd die Babylonisch zijn. Die werelds zijn. Op de universiteiten wordt atheïstisch gedacht. Daar wordt evolutionistisch gedacht, liberaal en humanistisch.

Dat zal bij de ene studie meer duidelijk zijn dan bij de andere, maar dat is toch wel de algemene tendens. En degenen die doorleren, die worden aan die tendens blootgesteld. Die worden geïndoctrineerd door Babel. En dat heeft al wat slachtoffers geëist. Zovelen die zijn gaan studeren, zijn het geloof van hun kinderjaren kwijtgeraakt. Ze hebben geen weerstand kunnen bieden en ook niet willen

bieden aan datgene wat ze daar hoorden. En ze hebben geestelijk schipbreuk geleden.

En juist die mensen krijgen het voor het zeggen in onze maatschappij. De politici, de rechters, de dokters, de schrijvers, de kunstenaars. En als de duivel zulke mensen kan meevoeren, dan heeft hij uiteindelijk ook het volk.

Zie je? Dáárom wilde Nebukadnezar die jongens van koninklijke bloede hebben. Daarom die jongeren die zo intelligent waren. Want dat waren de jongeren die later leiding zouden gaan geven. En door hun invloed zou uiteindelijk het hele volk Babylonisch worden. Dat was de bedoeling van Nebukadnezar. En dat is de bedoeling van de duivel.

Maar wat dan? Dan maar niet meer gaan studeren? Natuurlijk wel. Als de Heere je die talenten gegeven heeft, dan mag je die gebruiken. Maar dan wel zoals Daniël en zijn vrienden. En daar hopen we volgende keer over na te denken. Hoe je in de wereld van

de wetenschap toch staande kunt blijven.

Maar als je de Heere en Zijn Woord loslaat, dan heeft dat consequenties. Niet alleen voor je denken en doen, voor je levensgang. Maar het heeft ook consequenties voor je levenseinde. Want wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen, zo zegt Psalm 32. Dat heeft Voltaire ook ondervonden. De beroemde satiricus kwam op een vreselijke manier aan z'n einde. Zijn verpleegster zei: *“Voor al het geld van de wereld wil ik geen ongelovige meer zien sterven! Hij schreeuwde de hele nacht om vergeving.”* Hoe anders is het einde van Daniël en zijn vrienden geweest. Het wordt ons in de Bijbel niet gedetailleerd beschreven. En toch weten we hoe zij gestorven zijn. Het staat in Psalm 37:37 *Let op den vrome, en zie naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

De praktijk der godzaligheid

Wet en Evangelie (3)

Niet scheiden

We hebben gezien dat Jezus niet gekomen is om de Wet te ontbinden, maar om die te vervullen. Daarmee geeft onze hoogste Profeet en Leraar aan dat Hij kwam om de Wet volmaakt te gehoorzamen en die niet als zonder waarde en betekenis ter zijde te schuiven. Hij voegt niet iets toe aan wat al begonnen is. Wat Hij wel doet is al die splinterige aanvullingen van de Farizeeën en Schriftgeleerden aan de kant schuiven. Die werpt Hij weg en haalt het oude gebod weer naar voren en laat dat gebod weer zien in zijn volle glorie en ernst! Dan staat daar die Wet die uit het wezen van God is opgekomen. Christus heeft de Wet gehouden, verheerlijkt, vervuld. Dat heeft Hij gedaan als mens. Dat heeft Hij gedaan in Zijn lijden en sterven door Zijn actieve en

passieve gehoorzaamheid. Dit vervullen staat dus tegenover ontbinden. De Wet is eeuwig. Christus heeft gezongen én vervuld: Ik draag de heilige Wet, Die Gij de sterveling zet, in het binnenst ingewand. Hij kwam, leed en stierf om verzoening aan te brengen. Golgotha, het kruis. Hij was volmaakt gehoorzaam aan de Wet van Zijn God (actief). Hij heeft de vloek van de Wet die stond op het overtreden ervan, gedragen (passief).

En met het oog op het herstel van het rechte functioneren van de Wet in het bestaan van de mens ontvangt nu het Evangelie, ontvangt de vreugdevolle blijmare van heil en verzoening en van de vernieuwing in en door Christus zijn plaats. Het gaat om de handhaving van de Wet, als uitdrukking van Gods eeuwige

wil. Daarmee is tegelijk gezegd dat we ervoor moeten waken Wet en Evangelie van elkaar te scheiden. Ze worden van elkaar onderscheiden. God heeft immers na de val van de mens in het paradijs Zijn Wet weer geopenbaard niet als een vreemde God, maar als de God en Vader van Zijn Zoon Jezus Christus.

Ontvankelijk maken

Daarmee wil gezegd zijn dat de Wet staat in het kader van het genadeverbond. De Wet gaat gehuld zegt Calvijn in het verbond van de genadige aanneming tot kinderen. Daar bedoelt hij mee dat de openbaring van de Wet niet los te zien is van, maar in verband gezien moet worden met de openbaring van het Evangelie. God komt in Zijn genade met Zijn Wet op ons af om ons te verootmoedigen, op-

*Daarmee
is tegelijk
gezegd dat we
ervoor moeten
waken Wet
en Evangelie
van elkaar te
scheiden.*

dat wat Hij gebiedt, van ons uit de volheid van Christus zou hebben. Welnu, wanneer dan God Zijn Wet openbaart, gehuld in het genadeverbond, is de verkondiging van de Wet wel vrucht van genade, maar is nog geen genadeverkondiging. Nee, de verkondiging van de Wet is die van vloek en doem. Vervloekt is een ieder die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen (Gal. 3:10). Maar als Paulus dit woord aanhaalt staat dat in het verband van de gerechtigheid van het geloof. Dat er niemand door de Wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven (Gal. 3:11). Dat is dus het doel, dat de zielen de gerechtigheid van het geloof de eer zullen geven. Daarom zijn Wet en Evangelie altijd op elkaar betrokken. Dat is het geval in de openbaring van Gods Woord. Dat zal dan ook zo zijn in de verkondiging van het Evangelie.

Het moet voor ons duidelijk zijn dat de verkondiging van de Wet in de hand en door de werking van de Heilige Geest ontvankelijk maakt voor het Evangelie. In verstand, wil en gevoel is de mens totaal verdorven. Dat is niet maar een al dan niet vlotte constatering, maar een aangrijpende realiteit. De mens, ook de mens in 2012, is de gevallen mens. Die mens staat volstrekt vijandig tegenover het Evangelie. Niet de liefde tot God en tot Christus, maar in een dodelijke liefde tot zichzelf staat hij altijd maar weer over zichzelf heen gebogen (Augustinus). De mens denkt zichzelf te kunnen redden, leeft in zelfwerkzaamheid en heeft geen boodschap aan het Evangelie.

Wetteloosheid

Wij moeten ook in dit tijdsgezicht dus niet zeggen, wat zoveel mensen zeggen, dat wij geen boodschap hebben aan de Wet van God. De wijze en verstandige Prediker zegt: Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak, vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen (Prediker 12:13). De Heere Jezus Zelf zegt in Zijn rede over de laatste dingen in Matth 24: en omdat de onge-

rechtigheid (dwz wetteloosheid) vermenigvuldigd zal worden, zal de liefde van velen verkouden (vs 12). En die profetie van Christus in Matth. 24 staat niet alleen. Judas, schrijft in zijn korte, scherpe, hemelse brief: desgelijks evenwel ook dezen, in slaap gebracht zijnde, verontreinigen het vlees en verwerpen de heerschappij, het gezag en lasteren de heerlijkheden (vs 8). Het verachten van de heerschappij is het wezen van de wetteloosheid. Niemand kan en zal ontkennen dat deze profetie is en wordt vervuld. Er is de leegheid, er is het materialisme, er is wetteloosheid aan alle kanten op alle terreinen. We beleven een formidabele crisis als het gaat om het gezag van God, van Christus, van Zijn Woord, van Zijn Wet. Het gezag van ouders, van de overheid enz. Als gevolg daarvan is tucht een zaak van het verleden. Het huwelijk staat onder zware druk, er is een schrikbarende normloosheid, wetteloosheid. Er is de verkillung van de liefde van velen. In welk klimaat ademen wij en onze kinderen? We beleven de tijd van de Richteren. Het laatste vers van dat Bijbelboek luidt: in die dagen was er geen koning in Israel; een ieder deed wat recht was in zijn ogen (Richt. 21:25). Daar hebt u het in één zin. De mens doet wat goed is in eigen oog. De zonde is goed en het goede is zonde.

Openbaring van Gods toorn

Paulus schrijft in het eerste hoofdstuk van de brief aan de gemeente van Rome dat hij zich het Evangelie van Christus niet schaamt, omdat het een kracht van God tot zaligheid is een ieder die gelooft, eerst de Jood en ook de Griek (vs 16). Hij geeft daarvoor als reden op: want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven (vs 17). Dat is openbaring. Maar in het volgende vers lezen we dat er ook openbaring is van Gods toorn. En dat is een buitengewoon belangrijke zaak, niet in de laatste plaats met het oog op onze tijd en onze generatie. Want de toorn van God wordt

geopenbaard van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen als die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden (vs 18). Waarom gebeuren de dingen vandaag, die we om ons heen zien, waarnemen? Dingen, zaken die hemeltergend zijn. Het is openbaring van Gods toorn: vanwege het verlaten van Gods Wet, vanwege het overtreden ervan. Wat we lezen in Romeinen 1 is van een onvoorstelbare actualiteit en is met de handen te tasten! Omdat zij God kennende Hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt; maar zijn verijdel geworden in hun overleggingen en hun onverstandig hart is verduisterd geworden (vs 21vv). En wat is het gevolg ervan? Daarom heeft God hen ook overgegeven in de begeerlijkheden van hun harten tot onreinheid om hun lichamen onder elkaar te onteren. Daarom heeft God hen overgegeven tot oneerlijke bewegingen; vrouwen hebben het natuurlijk gebruik veranderd in gebruik tegen nature, mannen, nalatende het natuurlijk gebruik van de vrouw, zijn verhit geworden in hun lust tegen elkaar, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende. En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden, daarom heeft God hen overgegeven in een verkeerde zin om te doen dingen die niet betamen.

Dat is dus wat wij vandaag zien. Tot drie keer toe lezen we in dit gedeelte: daarom heeft God hen overgegeven. Zonder een vernieuwde nadruk op de Wet van God is een volk, óns volk als een schip zonder roer, als een mens in de wildernis, maar dan zonder kompas.

Wat ons te doen staat? Ons het Evangelie, wat een kracht van God is tot zaligheid niet schamen. Het Evangelie van Jezus Christus moet verkondigd worden over heel de wereld. Onder alle volken, in elke eeuw, aan heel het menselijk geslacht. Want dit Evangelie spreekt het woord van behoud, waar anders slechts een verzinken in het verderf en de ondergang wacht (wordt vervolgd).

K. ten Klooster

We beleven een formidabele crisis als het gaat om het gezag van God, van Christus, van Zijn Woord, van Zijn Wet. Het gezag van ouders, van de overheid enz.

Verplichte Avondmaalsviering (2)

Er zijn gemeenten waar een gemeentelid bezoek krijgt als hij niet deelneemt aan het Heilig Avondmaal.

We zagen de vorige keer dat de Heere Jezus de Zijnen bevelen heeft tot Zijn gedachtenis het Heilig Avondmaal te vieren. Waaraan wordt een waar gelovige gekend? Daaraan dat hij voortdurend geloof, kracht, sterkte, moed en troost nodig heeft. De ongelovige meent het te kunnen stellen zonder genade. De schijngelovige heeft het geloof altijd op zak, dus die heeft ook geen sterking nodig. Maar de Heere zegt: zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. En zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Juist wie tot het besluit komt dat hij in zichzelf niet voor God kan bestaan, maar daarom de toevlucht neemt tot Gods genade omdat er bij Hem vergeving te vinden is, heeft het zo nodig in de hoorbare en in de zichtbare prediking van Christus' werk en Persoon kracht en troost te vinden in de strijd des geloofs.

Kan ik dan altijd Avondmaal vieren? Van mijn kant kan het nooit. Maar niet de vraag of ik geschikt ben om de Heere te ontmoeten moet eerst komen, maar eerst komt de nodiging. En vergeet de begeerte van de Zaligmaker niet om met zondaren aan te zitten aan ene tafel: Ik heb grotelijks begeerd dit pascha met U te eten, eer dat Ik lijde, Lukas 22:15. Wie het laat afhangen van eigen gemoedsgesteldheid zoekt toch enige grond in zichzelf om aan te gaan. Maar al was ik nog zo goed gestemd en hemels gezind, en al had ik nog nooit groter begeerte om de dood des Heeren te verkondigen, er ligt in die zaken, hoe kostelijk ook in zichzelf, geen verdienste. Het is allemaal ontvangen om niet!

Ben ik dor en dodig gestemd, is dat dan een reden om de nodiging af te slaan? Is er dan niet veeleer reden om me diep voor de Heere te verootmoedigen? Laat de

gehoorzaamheid aan het bevel van Christus prevaleren!

Als de Avondmaalsbediening afhing van de geestelijke stand van de dienaar en diens gemoedsgesteldheid op de zondag van de bediening, wat dan? Moet de viering van het Avondmaal dan afgezegd worden als de dienaar geen leven voelt? Ik kan u wel zeggen dat ik wel eens zo leeg en zo arm en zo schuldig naar de tafel liep, dat ik dacht: hoe moet dat gaan? Maar mijn hart was één schreeuw naar boven! En toen gebeurde het dat alles aan de tafel zo open viel en zo meeviel! Geloof het maar hoor: ik val mezelf nog zo vaak en veel tegen, maar de Heere is mij nog nooit tegengevallen! Daar is nu nog nooit één arm zondaar aan de voet van Gods genadetroon dood geslagen!

Er zijn gemeenten waar een gemeentelid bezoek krijgt als hij niet deelneemt aan het Heilig Avondmaal. Dat komt voort uit een gemeentebeschouwing die niet realistisch is. Er zijn ook gemeenten waar een gemeentelid bezoek krijgt als hij voor het eerst deelnam aan het Avondmaal. Daar is op zichzelf niets mis mee, als het bezoek maar niet is om te keuren en te wegen en te meten, vanuit een wantrouwen jegens degene die aanging. En als het bezoek maar niet op maandagmorgen 9 uur plaats vindt, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik zou een dergelijke bezorgdheid van ambtsdragers wel kunnen waarderen, als zij zich ook maar zorgen maakten over die belijdende leden (de meerderheid van de gemeente) waartegen wat het uiterlijke betreft misschien niets op aan te merken valt, maar die al 30 of 40 of 50 of 60 jaren in de bank blijven als het Avondmaal bediend wordt.

En wat te denken van ambtsdragers die niet aan het Avondmaal deelnemen? Ik zou er dit van willen zeggen: als geen enkel gemeentelid het recht heeft om

onbekeerd te zijn, dan een ambtsdrager zeker niet. Het kan wezen dat de ambtsdrager wel de Heere vreest, maar toch geen oog heeft voor wat we de vorige keer en hierboven beschreven, namelijk dat er een heilige verplichting rust op allen die de Heere vrezen. Een ambtsdrager heeft ook nog eens een voorbeeldfunctie. Zijn afblijven kan voor aarzelende zielen een belemmering zijn om aan te gaan. Als *hij* niet meent te kunnen, zo overlegt men dan, wie ben ik dan dat ik wel zou gaan?

Ik wil niet de indruk wekken een avondmaalsdrijver te zijn. We hebben het wel over heilige, tere dingen. Bovendien liggen de zaken niet zo zwart wit en eenvoudig. Als de Jona's op de vlucht zijn, vluchten ze ook van de Avondmaalstafel weg. Maar gelukkig zijn ze er niet onder, al kan het ver gaan en kunnen ze in de grootste stormen rustig benedendeks slapen! Maar als God hen op hun plaats brengt, al zitten ze in een aardedonkere vissenbuik, dan kunnen ze Avondmaal vieren en de gemeenschap met de Heere ervaren en zingen: Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd, o HEERE, mijn God!, Jona 2:6.

Laten we de vermelde zaken van de vorige keer en in dit artikel beschreven eens rustig overdenken. En geef er rustig uw mening over. Zeker ook de vraagsteller. En laten we allen tot onszelf eens mogen inkeren en voor onszelf eens eerlijk de vraag beantwoorden die de Heere Jezus Zelf ons stelt: Wat dunkt u van de Christus?. Matth. 22:42.

K. Hoefnagel

Treurenden zalig gesproken Abraham Hellenbroek (11)

Matth. 5:4

In de inleiding op de preek, die als voorbereidingspreek dienst heeft gedaan, spreekt Hellenbroek over het raadsel dat Simson opgaf aan de Filistijnen: Spijze ging uit van de eter en zoetheit ging uit van de sterke. Hij brengt dit over op het treuren dat werkelijkheid is in het leven van Gods kinderen. Treuren is de weg tot vertroosting. ‘Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen vertroost worden.’

Treuren

Treuren betekent naar het grondwoord een treuren over vrienden die gestorven zijn. Treuren geeft een zeer grote en sterke droefheid te kennen. Er is sprake van hevige aandoeningen van binnen en geweent en gekerm naar buiten. Treuren kan door rouw bedrijven worden weergegeven. Treuren is de hartstocht waardoor men over enig aanwezig of toekomstig kwaad smartelijk is aangedaan. Niet alle treuren wordt bedoeld. Het gaat niet over een natuurlijk of burgerlijk treuren: treuren onder pijn of vanwege het verlies van vrienden of bezittingen. Zondig treuren wordt ook uitgesloten: als goddelozen hun plannen niet kunnen uitvoeren. Het gaat ook niet over het treuren van de goddelozen als er een tijdelijk oordeel over hen komt en over het treuren onder de eeuwige pijnen. Evenmin wordt het treuren in wanhoop bedoeld. Ook niet het treuren van tijdgelovigen en huichelaars. Ook niet een treuren wat voortkomt uit een geestelijke ziekte of zwakte.

Het echte treuren is een werk van de Geest Gods in hart en leven. Geestelijk treuren wordt bedoeld. Dit treuren noemt Paulus een droefheid naar God. Gods kinderen hebben veel redenen tot treu-

ren. Zij treuren als Gods eer wordt bevlekt, Gods wetten worden geschonden en Zijn Naam wordt gelasterd. Gods kinderen treuren als zij de Kerk in tegenspoed en vervolging zien of als de Kerk in dodigheid vervallen is. Gods kinderen treuren als zij de zonden van de goddelozen zien, hun onbekeerlijkheid, hun zorgeloosheid en uiteindelijke verdoemenis. Er wordt getreurd als andere kinderen Gods in bijzondere beproevingen of tegenspoed verkeren, of als zij zwakheden en ergerlijke dingen bij hen zien waardoor Gods Naam gelasterd wordt.

Gods kinderen kunnen ook treuren over zichzelf: over armoede, verdrukking, tegenspoed haat en nijd en het kruis dragen om der wille van de Heere Jezus Christus. Zie Rom. 8:36 ‘Om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood.’ Wie door God bekeerd wordt kent droefheid over de zonde en de ellende waar hij zich van nature in bevindt en daardoor uitgedreven wordt naar de genade die in Christus Jezus is. Er wordt getreurd over de zonde, de verdoemelijkheid en machteloosheid. Er wordt getreurd vanwege het zien van de ellende. De zonde wordt pijnlijk gevoeld. Er komen tranen in de ogen en zuchten worden vernomen. Hellenbroek schrijft over een heilige moedeloosheid: ‘Hij ziet niets dan schuld en onmacht, toorn en vloek, en dat maakt hem heilig radeloos, net als de verloren zoon, uitroepende: ‘ik verga van honger.’ In het hart is er een begeerte en uitzien naar beter. Het is een treuren met een druipend oog op de Heere Jezus. Het is net als bij Job: ‘mijn oog druipt tot God.’ Denk aan Hand. 2:37 ‘Wat zullen wij doen mannen broeders?’

Gods kinderen treuren ook over hun onvolmaaktheid in heiligmaking. Er zijn nog zoveel over-

blijfselen van de zonde. Er is nog zo weinig kennis, geloof, liefde, lijdzaamheid. Er is weinig voortgang in de godzaligheid. Er wordt getreurd over het niet zeker zijn van de genadestaat. Er is reden tot treuren vanwege dodigheid, onvruchtbaarheid, ongevoelheid, donkerheid en geestelijke verlaten.

Vertroosting

Die treuren, zoals boven beschreven, worden zalig gesproken. Zalig kan in algemene zin gelukkig betekenen. Het heeft ook betrekking op de beginselen van de zaligheid die in dit leven ondervonden worden. Ook ziet het op de komende gelukzaligheid in de hemel. Hellenbroek zegt dat alle drie de betekenissen hier bedoeld worden. Het treuren is een bewijs van het kindschap van de treurenden en daarom niet iets ongelukkigs, maar iets dat moet medewerken ten goede. Treurenden smaken iets van de zaligheid. Hen gelden de beloften: bijvoorbeeld Jesaja 66:2 ‘maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft.’ Treurenden zullen zeker volmaakt zalig worden, want zij zullen vertroost worden. vertroosting is het tegenovergestelde van treuren. In dit leven worden Gods kinderen al vertroost en in de eeuwigheid zal dit volkomen zijn. Er is vertroosting omdat Gods kinderen delen in de verzoening met God, in het werk der genade, in rechtvaardigmaking en in de aanneming tot kinderen. Dat noemt Hellenbroek zakelijke vertroosting. Hij schrijft ook over gevoelige vertroosting: ‘Treurigen worden vertroost, als hen de Heere door het werk van Zijn Geest ook bewustheid en verzekerdheid komt geven naar binnen van hun geluksstaat; en hen daaronder vervrolijkt en lieflijk verwijdt; werkende in hen

De zonde wordt pijnlijk gevoeld. Er komen tranen in de ogen en zuchten worden vernomen.

*Het doel
van het
Avondmaal is
vertroosting.
De weg tot die
vertroosting is
treuren.*

een vreugdevolle vertroosting en gevoel der genade; daar bad David om: laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij te vertroosten. Dan wordt de treurigen Sions beschikt dat hen gegeven wordt sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest.” De gevoelige vreugde wordt niet altijd ondervonden. In de eeuwigheid zal er verzadiging zijn van vreugde. Hellenbroek wijst op Jeremia 31:13 ‘want ik zal hunlieder rouw in vrolijkheid veranderen, en zal hen troosten en zal hen verblijden na hun droefenis.’ De zonde wordt de zondaar bitter, hij schaamt zich over de zonde. Zo wordt de zondaar gewillig gemaakt met de Heere Jezus te onderhandelen en naar Zijn volheid uit te gaan. De genade die hij in Jezus vindt wordt hen al dierbaarder, de genezing al zoeter door de smart die voorafging. Wie genade kent denkt terug aan de smart over de zonde en heeft afkeer van de zonde en is voorzichtig met het oog op de zonde. Om dat er sprake is van vertroosting, wordt terecht het woord ‘zalig’ gebruikt. Onder troost wordt alle geluk begrepen. Het omvat alle zaligheid. Het is een hemel op aarde en een hemel in de hemel. In dit leven is sprake van een voorhemel. De zaligheid van de hemel houdt in onder eeuwige vertroosting van een algenoegzaam God te leven.

Toepassing

Het doel van het Avondmaal is vertroosting. De weg tot die vertroosting is treuren. De tekst zegt immers: *Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.* Wie geen genade kent, heeft nog nooit echt getreurd. Begenadigden kennen een gematigd treuren en een vrolijke vertroosting. Ook zijn er bij wie het treuren wat te sterk is, zij moeten de moed niet verliezen, want zij zullen vertroost worden.

Wie nooit heeft getreurd zoekt tevergeefs vertroosting in het Heilig Avondmaal. “O! Ja wat vleit zich menig mens, wat troost hij zich wonderlijk en zorgeloos in die uiterlijke gemeenschap; en on-

dertussen heeft hij nog nooit die gestalte gehad, waar alleen ware troost op beloofd wordt. Nooit heeft Jezus gezegd: *zalig zijn zij die ten Avondmaal gaan, want zij zullen vertroost worden: maar zalig zijn die treuren, en dat zijt gij nog nooit geweest.*” Er is geen echt treuren en daarom ook geen uitzien en uitgaan naar de volle en algenoegzame Heere Jezus. Hellenbroek wijst in zijn toepassing op Ezau, Saul, Achab en Judas. Bij hen was sprake van een droefheid naar de wereld die de dood werkt. Er was bij hen sprake van vernedering vanwege hun zonden, maar zij misten genade. Hellenbroek noemt vervolgens een aantal kenmerken van ware droefheid. Als u niet bevreesd was voor schande, straf, hel en verdoemenis, zou er dan wel enig treuren bij u zijn? Ware droefheid gaat over de zonde als zonde die God onteert. Ware droefheid gaat over de zondige grond van uw hart, gedachten, kleine zonden en verborgen zonden. Ware droefheid gaat over het gemis van God en Zijn gunst vanwege de zonde. Hellenbroek stelt de vraag of het ingebeelde treuren ooit werkzaam gemaakt heeft tegen de zonde door haat, bekering en voorzichtigheid. Is uw droefheid de droefheid naar God die u naar de geopende Fontein drijft? “O! Vrienden kom aan, leg daar uw hart eens bij: en gij zult met schaamte uw aangezicht moeten verbergen; en bekennen: ik heb nog nooit geweten wat treuren over zonden is.” Wie zo aangaat, zal geen vertroosting ondervinden. De tijd zal komen dat zulken met een eeuwige wroeging troosteloos zullen liggen onder eindeloze verschrikkingen.

Kinderen van God: treuren is de weg tot nieuwe vertroosting. Er is stof tot vernedering vanwege uw onreinheid. Uw heiligmaking is gebrekkig, er zijn zoveel overblijfselen van het lichaam des doods. Laat het met tranen en zuchten uitdrijven naar Gods troon. Blijf altijd klein voor de Heere. “Laat er uw geloofsoefening ook levendig onder uitgelokt worden: treuren en de mond wijd open doen. Als een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot u, o God....Op het woord der belofte aan; met een uitzien naar vertroosting”. Gaat u gebukt onder uw gebrek aan heiligmaking? Voor u is de belofte: *zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.* “Ga maar op het woord van Jezus aan.” Tot hen die de gevoelige vertroosting missen zegt Hellenbroek; “Wacht op den Heere en verbeid Hem, Hij zal zekerlijk komen: gaat er al weer op aan, het mocht nu de tijd der minne zijn. Wat buigt gij u neder, o mijn ziel en zijt onrustig in mij? Hoopt op God, want ik zal Hem nog loven, voor de verlossingen Zijns aangezichts. Doet uw mond maar wijd open en Hij zal ze vervullen. Komt dan treurigen Sions: Hij zal de vermoeide ziel nog eens dronken maken en alle treurige zielen vervullen. O, gij die nu treurt, uw droefheid zal nog eens tot blijdschap worden. Immers dan, als die tijd zal komen, wanneer de Heere alle tranen van uw aangezicht zal afwissen en er een eeuwige blijdschap op uw hoofd zijn zal voor de troon. Amen.”

A. van Heteren

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.
Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Boekbesprekingen

Arthur W. Pink, Een viervoudige verlossing, brochure, 39 blz., € 2,50, Lectori Salutem nr. 135, ISBN 978-90-76973-50-0.

Een leerzame brochure die handelt over de verlossing van de liefde tot de zonde, verlossing van de straf op de zonde, verlossing van de macht van de zonde en verlossing van de aanwezigheid van de zonde. De Heere verlost van de liefde tot de zonde door een natuur te schenken die de zonde haat. Hij verlost van de straf op de zonde door alle schuld ervan kwijt te schelden. Door de werking van de Heilige Geest verlost de Heere van de macht of de heerschappij van de zonde. De Heere zal tenslotte verlossen van de aanwezigheid of inwoning van de zonde door te doen delen in de heerlijkmaking.

Huis in de branding

“Het is een buitengewoon fraai uitgegeven werk dat, samen met de bijgevoegde cd-rom, een schat aan informatie bevat. De inhoud van het werk is

een waardevolle vastlegging van de geschiedenis van de Christelijke Gereformeerde Kerk Dordrecht-Centrum. Het is voor mij als historicus in Dordrecht een genoegen zoveel personen en gebeurtenissen, waar ik weleens over gehoord heb, in den brede uitgelegd te krijgen”.

Lovende woorden, gelezen in de Dordtse kerkbode van 18 januari 2013, en geschreven door de gerenommeerde kerkhistoricus prof. dr. F.A. van Lieburg over het onlangs verschenen herdenkingsboek. Het is er tegelijk ook een kernachtige samenvatting van. Toen de burgemeester van Dordrecht, drs. A.A.M. Brok, op 15 december 2012 het eerste exemplaar kreeg overhandigd, noemde hij het een document. En dat is het inderdaad, wetenschappelijk bijna. De lezer wordt breed geïnformeerd over personen en gebeurtenissen uit de perioden

van Middeleeuwen, Reformatie en Afscheiding tot het heden van onze tijd. Met name de periode na 1892, het voortbestaan van de Christelijke Gereformeerde Kerken, wordt gedetailleerd beschreven, op bijna 300 bladzijden van groot formaat. Mocht iemand vrezen dat het een dorre opsomming is geworden van allerlei namen en feiten, die kan gerustgesteld worden. De bekende kerkhistorische auteur L.J. van Valen heeft de overvloed aan bijeengezochte informatie van mede-auteur M.A. Kempeneers (sr!) zodanig weten te verwerken, dat het leest als een verhaal.

Maar nu genoeg inleidende woorden. Ik wil met u wat door het boek bladeren, zodat u een indruk krijgt van hetgeen daarin staat, in de hoop dat u de verleiding niet meer kunt weerstaan om het aan te schaffen. Voor de prijs hoeft u het in ieder geval niet te laten! Alleen al de inhoudsopgave is een genoegen om te lezen. De schrijver heeft pakkende en adequate titels gevonden, ter inleiding van de hoofdstukken. Enkele voorbeelden: ‘De vaan van Dordrecht’s leer geplant’, ‘Kruisgezind in een schuilkerk’, ‘Herenigd in het oude spoor’, ‘Herstel op de puinhopen’ enzovoorts. Ze geven een treffende weergave van de desbetreffende hoofdstukken en nodigen uit tot lezen.

De vroegste geschiedenis

De beschrijving begint vanaf de vroegste geschiedenis van de stad Dordrecht. Allerlei wetenswaardigheden over het maatschappelijke en godsdienstige leven passeren de revue. Wie wist bijvoorbeeld dat in 1574 Willem van Oranje in de Augustijnenkerk te Dordrecht voor het eerst van zijn leven Avondmaal vierde (p21)? Juist omdat het boek vooral de jongste geschiedenis beschrijft, krijgt de oude meer betekenis. Het is voor iedereen, maar ook zeker voor de jongeren, goed om verder terug te kijken dan de periode waarin we zelf leven. Je krijgt oog voor het wonder van

de Dordtse kerk. Te meer omdat de ‘kleine kerkgeschiedenis’ van Dordrecht in een aantal opzichten niet zo verheffend is. In onze tijd staat het kerkelijke leven onder druk, maar toen was het ook wat! We lezen dat de eerste dominee van de gemeente, ds. P. Dijksterhuis, het er niet zo makkelijk heeft gehad. Onder het preken werd hij soms uitgescholden door gemeentelieden en hij kon ook niet altijd veilig over straat (p42). En dat was in 1841! Al van het begin was er twist en tweedracht, o.a. vanwege de invoering van de oude Dordtse Kerkorde en het traktement van de predikant. ‘De dominee kan maar mooi ledig gaan in mooie kleren en lekker eten en drinken, daar zij maar voor werken konden van den vroegen morgen... (p51)’. De tweede predikant van de gemeente, ds. Salomon Mozes Flesch, was een geval apart. Hij was een bekeerde Jood met een eigenzinnig karakter en een aangrijpende levensgeschiedenis, wat uiteindelijk tot zijn afzetting leidde. En zo lezen we van meerdere moeilijke gebeurtenissen en perioden. Maar juist daardoor wordt duidelijk dat de gemeente alleen kon blijven voortbestaan dankzij Gods genade en trouw. Op een boeiende wijze wordt de vroege geschiedenis van de gemeente beschreven, verluchtigd met veel foto’s en documenten. Bovendien staan er in kaders allerlei interessante wetenswaardigheden over markante mensen uit de gemeente, kerkelijke gebruiken van die tijd, zoals hoe men omging met nieuwe leden, boetes voor kerkenraadsleden die te laat kwamen op de vergadering etc. Opmerkelijk is dat in die tijd de preekstoel alleen door de dominee werd gebruikt. Het preeklezen gebeurde voor het kathedraal (p65). Onder andere deze voorgeschiedenis maakt het boek zo interessant voor een breed lezerspubliek. Terecht heeft prof. van Lieburg opgemerkt, dat de Dordtse gemeente op landelijk niveau een belangrijke rol heeft gespeeld in de gereformeerde gezindte.

De Singelkerk

De Dordtse gemeente was in de loop der jaren flink gegroeid, voor-

open avond 14 februari

Speciaal voor
lerarenopleiding
voortgezet
onderwijs

Heb jij hart voor jongeren? Kom dan naar Driestar Hogeschool. Bij ons krijg je een topopleiding. Wij doen er alles aan om ervoor te zorgen dat jij een uitstekende leraar wordt. Hierbij putten we uit de Bron en stimuleren we dat jij je talenten ontwikkelt. Kijk voor meer info op www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool
TALENT IN ONTWIKKELING

Meer info?

al in de periode van ds. D.J. van Brummen. Steeds weer was er de noodzaak om naar een ander gebouw te gaan. Uiteindelijk werd er een groot kerkgebouw gebouwd op de hoek van de Dubbeldamseweg en de Singel. Daar komt de gemeente ook nu nog samen. De eerste steen werd gelegd door de bekende dominee (later professor) L.H. van der Meiden. Gedetailleerd wordt beschreven met hoeveel moeite de gemeente het financieel heeft kunnen opbrengen om zo'n grote kerk te bouwen.

(wordt vervolgd)

**Helpt u mee aan
de afbouw van
een nieuwe school
voor chr. spec.
onderwijs in
Roemenie?**

Bijzonder onderwijs ook
voor Roemeense
kinderen!

Zonder uw hulp kunnen
wij het niet!

Doneer via 39.48.17.974

**Stichting Jacob's Well
Noodhulp Roemenie**

www.jawell.org

*Verrassend
Texel*
v.a.
€ 649,- **Maandje d'r uit...**
ZOEK EN BOEK VIA WWW.DEVERRASSING.NL
OF NEEM CONTACT OP MET: 0222 31 89 06

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn
**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

RST
Zorgverleners

Huishoudelijke hulp

**"Wat heerlijk dat
mijn woning op orde is"**

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een
reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **verpleging & verzorging**

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax:
084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar
het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646